

Romhány, a Lókos-völgyben fekvő nagyközség, Budapesttől körülbelül 80 km-re, Nógrád megyében található. 1243-ban Rhuman néven lehetett találkozni említésével. A XV. században két községként szerepelt, Kisromhány és Nagyromhány, vagy Felsőromhány néven. A XVI. század közepén a török hódoltság alá tartozott és az 1562-63. évi török kincstári adólajstromok szerint 15 adóköteles ház volt mindkét helységben és Kászim nógrádi szandzsákbég volt az ura. 1594-ben szabadult fel.

1633-34-ben már csak egy Romhány község fordul elő a nahije adószámadás könyveiben, mindössze 3 adóköteles házzal. A török hódoltság megszűnésével a falu a Lókos folyó déli részén állt, ahol egy dombon még a XIX. század első felében is láthatók voltak egy régi templomnak és a Romhányi család kastélyának a romjai. Valószínűleg ez volt az 1711. évi összeírásban szereplő várkastély, amely már akkor is romokban hevert. A községben

ugyanekkor még egy kúriát és egy malmot említenek. Romhány egyik nevezetessége az 1710. január 22-én vívott véres ütközet, amelyben II. Rákóczi Ferenc és Bercsényi Miklós által vezetett kurucokat Heister Sigbert császári tábornok visszaverte. 1715-ben 16 magyar, 1720-ban négy magyar és két tót házat írtak össze.

1911-ben már a házak száma 359 volt, a lakosság száma pedig 1959. Postája, távírója és vasútállomása volt helyben. A községhez tartozott: Kastélyka-major, amely a régi falu helyén épült, Laszkáry-major, Nagymajor és Világos-pusztá. A községbeliek hitelszövetkezetet és fogyasztási szövetkezetet tartottak fenn. Volt egy sajtógyár és egy közbirtokossági gőzmalom, a határban pedig elsőrendű épületkő, kőszőrűkő és mészkőbányák voltak.

1934-ben, a nógrádi járásban, a Lókos völgyében fekvő község 2095 lakossal rendelkezett. Körjegyzői hivatala, postája, csendőrsége, római katolikus egyháza, 4 tanerős római katolikus iskolája, levente egyesülete, Polgári lövészegyesülete, Iparosok és Kereskedők Köre, Hangya és Hitelszövetkezete volt. Itt működött a Lloyd Kerámia Ipar Rt. A Gyár 1922-23 gazdasági évben alakult, eredetileg edénygyártással foglalkozott. 1924-ben létesült a mai gyár, hogy a kályhagyártást kifejlessze. A gyár később kiterjeszkedett falburkoló lemezek, épületkerámiák, kőedények, samottárak készítésére is, és olyan jelentékenyen működött, hogy a hazai kályhafogyasztás 80%-át elégítette ki. Később a falburkoló lemezek külföldi exportjára is kiterjeszkedett. A budapesti Gellért fürdő pezsgő fürdőjének kerámiai munkáit és a Vígszínház kávézójának falburkolatát is a romhányi gyárban állították elő.

Forrás: <http://www.romhany.hu>